

DEN HAAG

S P E C T A C U L A I R   C O N C E R T

**SLAGWERKGROEP DEN HAAG
&
de Senegalese slagwerker
ALI N'DIAYE ROSE**

**ZATERDAG 16 MAART 1991 OM 20.30 UUR
HAL 4, WATERTORENWEG 200, ROTTERDAM
(te bereiken met tramlijn 3, halte Watertoren)**

**Traditionele AFRIKAANSE muziek op sabar en djembé
trommels, gecombineerd met de beste gecomponeerde
westerse muziek van STEVE REICH, IANNIS XENAKIS,
MAKI ISHII en RON FORD.**

**Muziek waar je niet stil bij kunt
blijven zitten!**

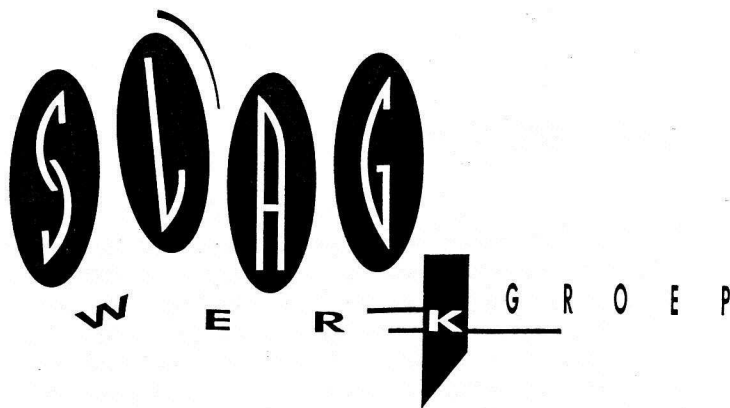
Op vertoon van deze aankondiging ontvangt u
toegangskarten voor de gereduceerde prijs
van f 7,50 (normale prijzen f 12,50/f 10).

Om teleurstelling te voorkomen is het raadzaam
vooraf telefonisch karten te reserveren.

Bel hiervoor:

010-4126031 (ma t/m vr van 12.00 tot 16.00 uur) of

020-6941288 (ma t/m vr van 10.00 tot 18.00 uur)

**SLAGWERKGROEP DEN HAAG
&
ALI N'DIAYE ROSE**

DEN HAAG

De Kleur van Huid

P R O G R A M M A

- * RON FORD - Trarre (1989)
- * IANNIS XENAKIS - Okho (1989)
- * Traditionele Afrikaanse muziek op sabar
m.m.v. Ali N'Diaye Rose

pauze

- * STEVE REICH - Drumming I (1970/71)
- * MAKI ISHII - Thirteen Drums (1988)
- * Traditionele Afrikaanse muziek op djembé
m.m.v. Ali N'Diaye Rose

Spelers:

Murk Jiskoot
Frans Leerdam
Wim Vos
Arnold Marinissen
Ger de Zeeuw
John May

- * vrijdag 15 maart 1991 20.30 uur
Nijmegen/ O 42
- * zaterdag 16 maart 1991 20.30 uur
Rotterdam/ Hal 4
- * zondag 17 maart 1991 14.30 uur
Amersfoort/ Theater De Lieve Vrouw i.s.m. Gaudeamus
- * donderdag 21 maart 1991 20.30 uur
Den Haag/ Korzothater

OVER DE MUSICI

ALI N'DIAYE ROSE werd op 30 november 1959 in Dakar (Senegal) geboren. Zijn vader, de beroemde masterdrummer Doudou Rose, gaf hem zijn eerste lessen op de sabar en de djembé. Vanaf zijn tiende jaar werkte hij al mee aan het Ballet Africain. Vanaf 1973 reisde hij regelmatig met de groep van zijn vader, het Doudou Rose Orchestra, door Afrika en Europa. Ging het aanvankelijk nog om het begeleiden van het koor van Julien Rouge, vanaf 1984 trad de groep zelfstandig op tijdens tournees naar o.a. Japan, de Verenigde Staten en Europa. Ali was als docent werkzaam in Dakar, Toulon en Parijs en als begeleider van balletlessen bij o.a. Maurice Béjart. Momenteel werkt hij als gastdocent aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en treedt hij regelmatig op als solist bij diverse ensembles in Nederland, waaronder de Slagwerkgroep Den Haag. Dit ensemble is bijzonder gelukkig met de komst van Ali naar Nederland omdat zijn werk heeft bijgedragen aan het verder ontwikkelen van de kennis van en interesse in de Afrikaanse muziek binnen de Slagwerkgroep Den Haag.

SLAGWERKGROEP DEN HAAG ontstond in 1977 op initiatief van vier studenten van Frans van der Kraan, de toenmalige slagwerkdocent van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Inmiddels is de groep uitgegroeid tot een sextet, maar worden ook stukken die twintig slagwerkers vereisen niet geschuwd. De slagwerkers van de Slagwerkgroep Den Haag zijn ook actief op tal van andere terreinen, zoals symfonie- en barokorkesten, kamermuziekensembles en doceren op conservatoria en muziekscholen. Mede door de jaarlijkse subsidie van het Ministerie van WVC is de groep in staat gebleken zo'n vijftig concerten per jaar te verzorgen en heeft zich daarmee een belangrijke plaats in het Europese muziekleven verworven. De groep trad op in bijna alle landen van Europa, de Verenigde Staten en het Midden-Oosten en was te gast bij de belangrijkste festivals voor nieuwe muziek.

Het repertoire van de Slagwerkgroep Den Haag reikt van de eerste composities voor slagwerkensemble uit de eerste helft van deze eeuw tot speciaal voor de groep geschreven werken. Componisten als Steve Reich, Elliott Carter, Mauricio Kagel, Theo Loevendie en Karlheinz Stockhausen werkten samen met de groep bij het realiseren van hun werken. De Canadese slagwerker Bob Becker is een regelmatig terugkerende gast in Den Haag en zijn inbreng is van blijvende invloed op de ontwikkeling van de groep.

OVER DE MUZIEK

RON FORD TRARRE 1989

Ron Ford werd in 1959 geboren in Kansas City (VS). Hij studeerde van 1978 tot 1983 compositie en piano aan de Duke University in North Carolina. Sinds 1983 woont hij in Nederland waar hij verder studeerde aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. In 1989 voltooide hij zijn studie in Den Haag.

In TRARRE (Italiaans: uittrekken) worden twee soorten ritmische gevoelens tegenover elkaar geplaatst in een instrumentatie met uitsluitend trommels. In het eerste gedeelte verandert de maatsoort voortdurend, waardoor je het gevoel krijgt 'teruggetrokken' te worden. In het tweede gedeelte wordt één maatsoort gebruikt die het gevoel van een 'vooruitgaande' beweging veroorzaakt. De delen worden verbonden door een solo waarin het tempo van het eerste deel wordt 'overwonnen' door het tempo van het tweede deel, waarbij de solist tegelijkertijd in twee verschillende tempi speelt. Op die manier wordt het tweede gedeelte als het ware uit het eerste getrokken.

IANNIS XENAKIS OKHO 1989

Iannis Xenakis werd in 1922 in Braila, Roemenië geboren. In 1932 verhuisde hij met zijn Griekse familie naar Griekenland, waar hij zijn muziekstudie begon bij Aristoteles Kunderov. Tegelijkertijd studeerde hij bouwkunde aan de Polytechnische Hogeschool van Athene.

Tijdens de tweede wereldoorlog werd hij vanwege zijn anti-nazistische activiteiten gevangen genomen en ter dood veroordeeld. In 1947 ontsnapte hij naar Parijs waar hij vervolgens bij Honegger, Milhaud en Messiaen studeerde. Van 1940 tot 1959 werkte hij samen met de architect Le Corbusier. In 1958 resulteerde dit o.a. in het Philips Paviljoen voor de Wereldtentoonstelling in Brussel. Vanaf 1959 houdt hij zich vrijwel uitsluitend bezig met muziek, waarbij hij zijn technische afkomst niet verloochent: zijn wiskundige benadering van compositieprocessen is beroemd en berucht. In 1959 kreeg hij de Franse nationaliteit.

In het oeuvre van Xenakis neemt het slagwerk een belangrijke plaats in. Naast composities voor gemengde bezetting, waarin het slagwerk een belangrijke rol speelt, schreef hij niet minder dan vijf composities voor uitsluitend slaginstrumenten: Psappha en Rebonds voor soloslagwerker, Persephassa en Pléiades voor 6 slagwerkers en Okho voor 3 slagwerkers.

Xenakis schreef OKHO voor 3 djembé's. De djembé is een trommel met één vel dat door middel van een touw over de vaasvormige houten ketel wordt gespannen. Xenakis heeft het scala aan klankkleuren dat op de djembé mogelijk is nog aanzienlijk uitgebreid. Naast de open bas (gespeeld op het midden van het vel) en de open hoge tonen (gespeeld aan de rand), schrijft hij ook dichte (gedempte) slagen voor, het gebruik van de nagels en een verdere onderverdeling van de hoge tonen in diverse toonhoogten.

Het verloop van OKHO is typisch voor de werkwijze van Xenakis. De opening is ritmisch zeer eenvoudig, alleen accentverschuivingen zorgen voor een soort driestemmigheid. Maar naarmate het werk zich verder ontwikkelt worden de ritmes steeds gecompliceerder. Aan het slot heeft elke speler zijn eigen tempo, waarbij zij toch precies moeten samenspelen, omdat het slot van het stuk weer (bijna) unisono eindigt. Zoals altijd in de werken van Xenakis wordt ook in OKHO het uiterste van de uitvoerenden gevraagd.

STEVE REICH DRUMMING I 1970/71

Steve Reich werd op 3 oktober 1936 te New York geboren. Hij studeerde van 1955 tot 1957 filosofie (specialisatie Wittgenstein) aan de Cornell University en compositie aan de Juilliard School of Music in New York van 1958 tot 1961. Daarna studeerde hij verder bij Luciano Berio en Darius Milhaud. Vanaf 1966 speelt hij met zijn eigen ensemble, de Steve Reich Musicians, alleen nog eigen werk. Met deze groep, inmiddels tot een klein orkest uitgegroeid, maakt hij vele tournees in de VS en daarbuiten. In 1970 studeerde hij enige maanden aan het Institute of African Studies in Ghana, waarna o.a. zijn inmiddels klassiek geworden DRUMMING ontstaat. Na dit prototype van de minimal music wordt de melodische en vooral harmonische taal van Reich steeds rijker.

DRUMMING kan worden beschouwd als de meest 'klassieke' minimal-compositie. De lengte van het werk varieert van zestig tot negentig minuten, terwijl er slechts één ritmisch motief wordt gebruikt. Het eerste deel is geschreven voor vier paar gestemde bongo's. De compositie-technieken die Reich hanteert laten zich als volgt categoriseren:

BUILD-UPS: het noot voor noot opbouwen en ook weer afbreken van een ritmisch motief;

PHASE-SHIFTING: twee spelers die hetzelfde patroon spelen gaan tweestemmig spelen doordat één van beiden zijn tempo iets verhoogt ten opzichte van de ander;

RESULTING PATTERNS: een derde en/of vierde speler speelt nieuwe patronen die verborgen zijn in het tweestemmige patroon van de andere spelers.

Het proces van op- en afbouw komt in dit eerste deel tweemaal voor: eenmaal met houten stokken en eenmaal met omwonden stokken gespeeld.

MAKI ISHII THIRTEEN DRUMS 1988

Maki Ishii werd in 1936 in Tokyo geboren. In 1958 vertrok hij, zoals zoveel Japanse componisten van zijn generatie, naar Europa. In Berlijn studeerde hij bij Boris Blacher en Joseph Rufer, een leerling van Arnold Schönberg. De originaliteit van zijn werk ligt in het feit dat hij nooit volledig 'vereuropeesd' is. In 1962 keerde Ishii terug naar Japan waar de serialistische tendenzen in zijn muziek meer op de achtergrond raakten en plaats maakten voor een grote interesse in de traditionele Japanse muziek. Ishii's muziek behandelt het geluid als een organisch geheel; hij houdt zich niet bezig met abstracte vormen als zodanig, maar meer met kleur en direkte behandeling van klankmateriaal.

In THIRTEEN DRUMS worden de trommels vooral als melodie-instrument gebruikt, waarbij elke trommel een gelijkwaardig aandeel heeft als het gaat om de opbouw van muzikale thema's. Zoals vaak gebruikelijk is in Japanse muziek, zijn kracht en subtiliteit in het spel ook bij dit stuk gelijkwaardig aan elkaar. De stiltes zijn van even groot belang als de virtuoze passages die ze opvolgen.

Het werk is geschreven voor een solo-slagwerker. Tijdens dit concert hoort u Murk Jiskoot als solist.

TRADITIONELE MUZIEK OP DJEMBÉ EN SABAR

SABAR

De Sabar trommels komen voornamelijk voor in de regio van Dakar, de hoofdstad van Senegal. Zij worden met één hand en met één stok bespeeld. Het te spelen repertoire wordt vaak tijdens de uitvoering door de solist bepaald. Enkele voorbeelden zijn:

- ARDIN: een ritme uit Dakar, oorspronkelijk voor de ouderen bedoeld, maar later tot algemene, feestelijke dansmuziek ontwikkeld;
- IYABA: dansmuziek uit St.Louis, bij Dakar. Deze muziek wordt jaarlijks uitgevoerd tijdens feesten die veel op ons carnaval lijken: optochten waarin families iets bijzonders tonen, zoals praalwagens.
- DZJAMONOH: een dans voor kinderen, bijvoorbeeld ter viering van hun verjaardag. De tekst van het lied betekent vrij vertaald: als God je leven en gezondheid schenkt, toon dan je dankbaarheid door goed te doen.

DJEMBÉ

De djembé wordt, in tegenstelling tot de sabar, alleen met de handen bespeeld. De begeleiden trom, de doundoum, wordt met stokken bespeeld. Enkele voorbeelden:

- DOUNDOUMBA: een ritme uit Guinée, bedoeld voor mannen die hun kracht hebben getoond, bijvoorbeeld tijdens de oorlog;
- BARÉFOROKEBA: een huwelijksdans, ook uit Guinée;
- WOLESEDON: muziek voor een doopplechtigheid uit Mali.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de activiteiten van de Slagwerkgroep Den Haag, bel dan The Office, 020-6941288. Wij plaatsen uw naam dan op de mailing zodat u regelmatig geïnformeerd wordt.

In 1992 viert de Slagwerkgroep Den Haag zijn 15-jarig jubileum. Ter gelegenheid daarvan zal een drietal CD's worden uitgebracht met een keuze uit het repertoire van de Slagwerkgroep Den Haag. De eerste CD zal in het najaar van 1991 worden uitgebracht.